

Uchwała nr
RADY MIEJSKIEJ W TARNOWSKICH GÓRACH
z dnia 4 sierpnia 2025 r.

w sprawie przyjęcia apelu do Prezesa Rady Ministrów o podjęcie działań zmierzających do wypracowania efektywnych mechanizmów finansowania potrzeb oświatowych

Na podstawie art. 18 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) na wniosek grupy Radnych Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach

Rada Miejska w Tarnowskich Górach
uchwała:

§1. Wystąpić z apelem do Prezesa Rady Ministrów o podjęcie działań zmierzających do wypracowania efektywnych mechanizmów finansowania potrzeb oświatowych.

§2. Apel, o którym mowa w §1 zawrzeć w Załączniku nr 1 do niniejszej uchwały.

§3. Uchwałę niniejszą przekazać Prezesowi Rady Ministrów, a także posłom i senatorom ziemi tarnogórskiej.

§4. Wykonanie uchwały powierza się Przewodniczącemu Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach.

§5. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

APEL
do Prezesa Rady Ministrów
Rzeczypospolitej Polskiej

o podjęcie działań zmierzających do wypracowania efektywnych mechanizmów finansowania potrzeb oświatowych

Szanowny Panie Premierze,

Rada Miejska w Tarnowskich Górach zwraca się do Pana z pilnym apelem dotyczącym mechanizmów finansowania oświaty. Ustawa o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. 2024, poz. 1572) miała na celu uporządkowanie sposobu przekazywania środków na edukację. Niestety, w praktyce wprowadzone zmiany nie stanęły naprzeciw potrzebom samorządów.

Nowa ustawa, choć wprowadziła pozytywną zmianę w postaci wprowadzenia pojęcia finansowych „potrzeb oświatowych” zamiast dotychczasowej subwencji, nie zlikwidowała narastającego od lat deficytu w finansowaniu oświaty. Niestety, realne koszty funkcjonowania systemu edukacji pozostają wciąż około dwukrotnie większe, niż przekazywane gminom na ten cel środki – które w założeniu przecież pokrywać miały całość potrzeb. Słyszac o założeniach reformy liczyliśmy, że zwiększenie udziału w podatkach PIT i CIT w wystarczającym stopniu pokryje wydatki na edukację. W rzeczywistości jednak w praktyce zmiana ta okazała się jedynie kosmetyczna, a nowy sposób finansowania daje dokładnie takie same, niezadowalające, efekty, jak ten poprzedni. Obowiązujące wyliczenia nie oddają realnych kosztów ponoszonych przez jednostki samorządu terytorialnego. Dla przykładu, obecnie obliczone potrzeby oświatowe Tarnowskich Gór wynoszą 113 471 767 zł, podczas gdy realne wydatki na miejski system oświaty wynoszą 199 205 597 zł. W roku 2025 wydatki bieżące na oświatę stanowią już 45% uzyskiwanych dochodów bieżących Miasta. W roku 2020 było to 31,5%.

Dodatkowe niepewności budzi nowy mechanizm korygujący, którego szczegóły nie są jeszcze znane. Mamy poważne obawy, że ocena adekwatności przekazanych środków w 2025 roku, która ma nastąpić za dwa lata, nie będzie oparta na przejrzystych i sprawiedliwych zasadach, a wobec zmian – chociażby wynagrodzeń, ale też kosztów energii i innych kosztów utrzymania infrastruktury, będzie w każdym razie bazować na nieaktualnych danych.

Przykładem złej praktyki działania systemu są chociażby zmiany w naliczaniu środków na kształcenie specjalne. Decyzja oparcia wyliczeń na danych z 15 maja 2024 roku, podjęta praktycznie pod koniec roku, drastycznie zaniżyła środki na utrzymanie wielu placówek.

Niestety, obecny system finansowania oświaty, zamiast zmniejszać lukę finansową, jedynie zwiększa niepewność. Podejmowanie zaś arbitralnych decyzji, jak chociażby ta, o której mowa w powyższym przykładzie kształcenia specjalnego, dodatkowo utrudnia zarządzanie naszymi placówkami edukacyjnymi.

W trosce o zapewnienie wysokiej jakości edukacji dla mieszkańców Tarnowskich Gór, wzywamy Pana Premiera do niezwłocznego podjęcia działań w celu wprowadzenia kluczowych zmian. Popierając

stanowisko strony samorządowej wyrażone w ramach Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego i postulujemy o:

1. Ustalenie **rzetelnego i wiarygodnego mechanizmu** wyliczania potrzeb oświatowych, opartego na rzeczywistych wydatkach.
2. Wprowadzenie **standaryzacji usług oświatowych**, co zapewni jednolite kryteria funkcjonowania placówek.
3. Umożliwienie samorządom **podejmowania samodzielnych decyzji** w sprawie kształtu sieci szkół i przedszkoli, bez wiążącej opinii kuratora.
4. Wprowadzenie **zmian w dotowaniu i kontrolowaniu szkół i przedszkoli niesamorządowych**, w tym oparcie finansowania na danych z systemu informacji oświatowej i zobowiązanie tych placówek do stosowania standardów organizacyjnych wymaganych od szkół i przedszkoli prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego.
5. Powiązanie wielkości dotacji dla publicznych i niepublicznych przedszkoli, prowadzonych przez podmioty prywatne, z kwotą naliczaną na dziecko w ramach potrzeb oświatowych, zgodnie z obowiązującym algorytmem podziału środków, analogicznie do zasad stosowanych dla szkół publicznych i niepublicznych prowadzonych przez podmioty prywatne.

Apelujemy o pilne podjęcie działań, które pozwolą nam na utrzymanie wysokich standardów edukacji, na które zasługują nasze dzieci.